

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžfk/49/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017200729
Dátum vydania rozhodnutia: 10.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Monika Valašiková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1017200729.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobcu: BaF TRADING, s.r.o., so sídlom Tomášikova č. 13, Bratislava IČO: 45 378 771, zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Cúgovou, AK, Svätoplukova č. 28, Bratislava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 162361/2017 zo dňa 21.02.2017, ako aj rozhodnutia Mesta Senec č. 2016/24791/02/3 zo dňa 31.10.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/97/2017-40 zo dňa 23.01.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/97/2017-40 zo dňa 23.01.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) podľa ust. § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 162361/2017 zo dňa 21.02.2017 v spojení s rozhodnutím Mesta Senec č. 2016/24791.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že žalobca v roku 2013 na základe kúpnej zmluvy V-3109/13 zo dňa 07.06.2013 a kúpnej zmluvy V-1636/13 zo dňa 23.04.2013 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území U., obec Senec, okres Senec, evidovaným na LV č. XXXX a XXXX. Pôvodným vlastníkom nehnuteľností bola obchodná spoločnosť AGROREAL Slovakia, s.r.o., IČO: 35 789 361. Daňovník podal dňa 29.01.2016 daňové priznanie na rok 2016 Správca dane ho vyzval podľa ust. § 17 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov, aby v lehote do 15 dní odo dňa doručenia tejto výzvy opravil údaje v daňovom priznaní k dani z nehnuteľností za zdaňovacie obdobie rok 2016. Následne daňovník podal opravné daňové priznanie zo dňa 11. 04. 2016,

kde uviedol podľa Prílohy č. 2 až č. 14 na parcelách č. 5456, 5458, 5461, 5462, 5464, 5468/3, 5468/4, 5468/5, 5468/6, 5468/7, 5468/8, 5468/10, 5468/11, 5468/12 v oddiely III.: Priznanie k dani z nehnuteľností, predmet dane v riadku 15 b/ „stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu“, spolu vo výmere 7.219 m². V prílohe č. 15 až č. 19 na parcelách č. 5455, 5457, 5466, 5460, 5467 v riadku 15 písm. d/ uviedol predmet dane: „samostatne stojace garáže“, spolu vo výmere 1 838 m². Celková výmera nehnuteľností je zapísaná na LV č. XXXX a podľa podaného opravného daňového priznania je 9.057 m². Dňa 31.10.2016 vydalo Mesto Senec ako správca dane rozhodnutie č. 2016/24791/02/3, ktorým vyrubilo žalobcovi ako daňovníkovi na rok 2016 daň z nehnuteľností vo výške 16.697,52 Eur. Žalovaný rozhodnutím zo dňa 21.02.2017 č. 162361/2017 prvostupňové rozhodnutie správcu dane potvrdil.

3. Ústrednou otázkou v tomto spore podľa správneho súdu bolo posúdenie, či žalovaný zákonným spôsobom zaradil stavby vo vlastníctve žalobcu pod právny režim ustanovenia § 10 písm. i/ zákona č. 582/2004 Z.z. t.j. ako ostatné stavby neuvedené v písmenách a/ až h/ cit. zákona. Žalobca uvádzal pritom v daňovom priznaní a deklaroval druh stavby podľa § 10 ods. 1 písm. b/ ako „stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu“. Za účelom preverenia deklarovaného druhu stavby v daňovom priznaní správca dane vykonal dňa 29.02.2016 miestne zisťovanie. Pritom na LV č. XXXX k.ú. U. sú predmetné nehnuteľnosti vedené ako priemyselné stavby. Správny súd v danej súvislosti uviedol, že skutočné užívanie stavby správca dane overuje miestnym zisťovaním vykonaným podľa § 37 o správe daní (daňový poriadok). Daňovník, ako aj tretie osoby sú povinné poskytnúť zamestnancovi správcu dane všetky primerané prostriedky a pomoc potrebnú na účinné vykonanie miestneho zisťovania. O miestnom zisťovaní správca dane spíše zápisnicu alebo úradný záznam. Ak správca dane zistí, že neskolaudovaná stavba alebo jej časť sa skutočne užíva, je takáto stavba predmetom dane zo stavieb. Podľa správneho súdu miestne zisťovanie možno definovať ako činnosť správcu dane, v rámci ktorej vyhľadáva dôkazy, preveruje a zisťuje skutočnosti, ktoré sú potrebné na účely správy daní. Správca dane vykonáva miestne zisťovanie v obvode svojej územnej pôsobnosti, ale aj mimo tohto obvodu. Daňový poriadok ustanovuje správcovi dane právomoci pri miestnom zisťovaní a bez týchto by nebolo možné zabezpečiť riadny výkon správy daní. Miestnym zisťovaním pre určenie základu dane z nehnuteľností za rok 2014, 2015 a 2016 sa preukázal fakt, že nehnuteľnosti vedené na LV č. XXXX k.ú. U. sú prázdne, nevyužívané a schátralé. Rovnako z hľadiska preukazovania skutkového stavu správca dane predvolal žalobcu na ústne pojednávanie, ktoré sa konalo dňa 27.09.2016 a zúčastnil sa ho jeho zástupca osobne. Z ústneho pojednávania bola spísaná zápisnica podľa § 19 daňového poriadku a tvorí obsah administratívneho spisu. Z jej obsahu jednoznačne vyplýva, že daňovník uviedol, že k 01.01.2014 aj k 01.01.2016 nevyužíval označené nehnuteľnosti na deklarovaný účel a nevyužívala ich ani tretia osoba.

4. Správny súd ďalej uviedol, že daňou zo stavieb sa zdaňujú aj také skolaudované stavby, ktoré sa prestali užívať. Neužívanie stavby na účel určený v kolaudačnom rozhodnutí nemá vplyv na plnenie daňovej povinnosti, pretože vlastník nehnuteľnosti je povinný svoj majetok zveľaďovať, ochraňovať a zhodnocovať. Preto aj neužívané, neutržované a opustené stavby sú predmetom dane zo stavieb dovtedy, kým sú v evidencii katastra nehnuteľností, v bývalej evidencii nehnuteľností, prípadne v pozemkovej knihe evidované ako stavby. Podľa ust. § 10 ods. 1 písm. b/ zákona č. 582/2004 Z.z. takto kategorizované stavby sa musia aj reálne využívať na deklarovaný účel. Správny súd na základe uvedeného zdôraznil, že v zmysle ust. § 10 ods. 4 zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach na zaradenie stavby podľa ods. 1 je rozhodujúci účel jej využitia k 1. januáru zdaňovacieho obdobia. V daňovom konaní bolo preukázané, že označené nehnuteľnosti daňovník v zdaňovacom období rok 2016 nevyužíval a ani nemohol využívať tak, ako to deklaroval v daňovom priznaní, kedy ich zaradenie pod ust. § 10 ods. 1 písm. b/ zákona č. 582/2004 Z.z. bolo v rozpore so skutočným stavom; preto správca dane postupoval, podľa názoru krajského súdu, zákonným spôsobom, keď vychádzajúc z výsledku dokazovania ich zaradil podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. i/ zákona č. 582/2004 Z.z., teda ako „ostatné stavby neuvedené v písmenách a/ až h/“ a následne vyrubil daň z nehnuteľností.

5. V tomto smere žalobca, vo vzťahu k zisteniam správcu dane neuviedol také dôkazy, ktorými by vyvrátil pochybnosti o tom, že nehnuteľnosti aj reálne užíval, resp. vôbec mohol využívať tak, ako to deklaroval v daňovom priznaní. Rovnako zákonné lehoty v zmysle Daňového poriadku boli dodržané a súd nemohol konštatovať nezákonnosť. S poukazom na vyššie uvedené dôvody dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správcu dane, je vecne správne, a preto žalobu ako nedôvodnú v súlade s § 190 SSP zamietol.

6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 168 v spojení s § 175 ods.1 SSP, avšak vo veci úspešnému žalovanému žiadne dôvodne vynaložené trovy konania nevznikli, žiadne si ani neuplatnil, ide o orgán štátnej správy a preto mu súd náhradu trov konania nepriznal.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

7. Proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal žalobca v postavení sťažovateľa (ďalej len „sťažovateľ“) dňa 28.03.2019 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne kasačnú sťažnosť podľa ust. § 438 SSP, ktorou sa domáhal zrušenia vyššie citovaného rozsudku Krajského súdu v Bratislave a vrátenia mu veci na ďalšie konanie, resp. zmeny napadnutého rozsudku tak, že kasačný súd zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

8. V dôvodoch kasačnej sťažnosti uviedol, že boli porušené jeho práva na spravodlivý proces podľa ust. § 440 ods. 1 písm. f/ SSP.

9. Sťažovateľ v správnej žalobe uviedol, že žiadal nariadenie pojednávania, napriek tejto skutočnosti krajský súd rozhodol o správnej žalobe bez nariadenia pojednávania vo veci rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil dňa 23.01.2019, pričom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že tak učinil postupujúc podľa § 107 ods. 2 a § 137 ods. 4 SSP.

10. Ďalej sťažovateľ uviedol, že mu bolo znemožnené uskutočniť jeho procesné práva aj tým, že správny súd riadne neodôvodnil napadnuté rozhodnutie, čím porušil jeho právo na spravodlivý proces.

11. Sťažovateľ má za to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nezodpovedá ústavným požiadavkám a jeho preto možné považovať za arbitrárne.

12. Ďalej má za to, že Krajský súd v Bratislave vec nesprávne právne posúdil. Základnou námietkou sťažovateľa v konaní o správnej žalobe je nesprávne právne posúdenie, konkrétne nesprávne zaradenie dotknutých stavieb správcom dane zo skupiny stavieb podľa § 10 ods. 1 písm. i/ zákona o miestnych daniach. S právnou argumentáciou Krajského súdu v Bratislave ohľadom tejto žalobnej námietky sa sťažovateľ nestotožnil.

13. Sťažovateľ opakovane zdôraznil, že pôvodný účel využitia stavieb predchádzajúcim vlastníkom nezmenil, nakoľko stavby nehodlal využívať na iný účel, ale práve na ich pôvodný účel, teda ako stavby na pôdohospodársku produkciu a skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie. Preto z pohľadu sťažovateľa tým, že stavby v rozhodnom období nevyužíval vôbec, nemôže dôjsť k zmene účelu ich využitia.

14. Zo žiadneho ustanovenia zákona o miestnych daniach podľa názoru sťažovateľa nevyplýva, že pokiaľ sa stavba v rozhodnom období nevyužíva, má sa zaradiť práve do skupiny tzv. ostatných stavieb neuvedených v písm. a/ až h/ § 10 ods. 1 zákona o miestnych daniach (§ 10 ods. 1 písm. i/ zákona o miestnych daniach), kam patria stavby typu internátov, domovov dôchodcov, úradov a organizácií, alebo do niektorej inej zo skupín uvedených v § 10 ods. 1 písm. a/ až h/ tohto zákona.

15. Krajský súd tak ako v predchádzajúcom konaní FR SR a Mesto Senec v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ničím nezdôvodnil, na základe akých skutočností a ktorého ustanovenia zákona o miestnych

daniach je zaradenie predmetných nevyužívaných stavieb do skupiny „ostatné stavby neuvedené v písm. a/ až h/“ § 10 ods. 1 zákona o miestnych daniach, zákonné.

16. Podľa názoru sťažovateľa správca dane nemôže svojvoľne zaradiť do skupiny „ostatných stavieb neuvedených v § 10 ods. 1 písm. a/ až h/“ zákona o miestnych daniach akúkoľvek stavbu len z dôvodu, že sa stavba práve nevyužíva.

17. Sťažovateľ má za to, že napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave je nesprávne a nezákonné a že rozhodnutie FR SR, ktorým boli jeho práva a právom chránené záujmy porušené, taktiež nie je v súlade so zákonom. Na základe týchto skutočností sťažovateľ žiadal, aby bolo jeho kasačnej sťažnosti vyhovené. Zároveň si uplatnil trovy konania.

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 02.08.2019 uviedol, že rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo zo správneho posúdenia veci, zistenie skutkového stavu je dostačujúce a napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa dospel, na základe vykonaných dôkazov, k správnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie krajského súdu vychádza zo správneho právneho posúdenia, a preto aj jeho rozsudok je v súlade so zákonom. Navrhuje, aby Najvyšší súd SR ako kasačný súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdil a kasačnú sťažnosť ako bezdôvodnú zamietol a sťažovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

III.

Konanie na kasačnom súde

19. Najvyšší súd SR ako príslušný súd podľa ust. § 11 písm. g/ SSP preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) vo veci v zmysle § 445 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

20. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/97/2017-40 zo dňa 23.01.2019, ktorým tento podľa ust. § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. SSP zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 162361/2017 zo dňa 21.02.2017 v spojení s rozhodnutím Mesta Senec č. 201624791/02/3 zo dňa 31.10.2016.

21. Žalovaný predmetným rozhodnutím podľa ust. § 74 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) potvrdil prvostupňové rozhodnutie Mesta Senec, ktorým bola sťažovateľovi podľa § 99e ods. 1 zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov a daňového poriadku vyrubená daň z nehnuteľnosti na rok 2014 vo výške 16 697,52 Eur.

IV.

Právne predpisy, právne názory kasačného súdu

22. Podľa ust. § 105 ods. 1, 2 písm. a/ SSP, ak správny súd nariadi pojednávanie, pripraví ho tak, aby bolo možné rozhodnúť vo veci spravidla na jednom pojednávaní. Na účel podľa ods. 1 predsedu senátu doručí žalobu s prílohami žalovanému a ďalším účastníkom podľa § 32 ods. 3 a vyzve ich, aby sa k nej v lehote určenej správnej súdom písomne vyjadrili a zároveň ich poučí, že ak to neurobia, správny súd môže vo veci konať ďalej a že najneskôr vo vyjadrení môžu požiadať, aby správny súd vo veci nariadil pojednávanie.

23. Podľa ust. § 107 ods. 1 písm. a/ SSP predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, ak o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania.

24. Podľa ust. § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

25. Sťažovateľ primárne namietal, že správny súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

26. Kasačný súd uvádza, že pojem „právo na spravodlivý proces“ nahrádza doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“, nakoľko obsahové znaky pojmu „právo na spravodlivý proces“ vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva i Ústavného súdu SR a v zmysle tohto pojmu musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti; nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie kasačnej sťažnosti a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude kasačná sťažnosť v zmysle § 439 ods. 1 prípustná vždy.

27. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na nesprávny procesný postup, ktorého sa krajský súd dopustil v konaní tým, že nenariadil pojednávanie napriek skutočnosti, že žalobca (sťažovateľ) v žalobe doručenej Krajskému súdu v Bratislave dňa 11.05.2017 na str. 3 výslovne uviedol, že vo veci žiada nariadenie pojednávania. Týmto nesprávnym procesným postupom došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces. Kasačná sťažnosť je teda v tejto časti dôvodná, a preto kasačný súd postupoval podľa ust. § 462 ods. 1 SSP, zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie bez toho, aby sa vyjadril k ostatným sťažnostným bodom, pretože uvedené porušenie procesných práv sťažovateľa spôsobuje bez ďalšieho nezákonnosť rozsudku.

28. Kasačný súd považuje za nevyhnutné poukázať na to, že prejednanie veci na pojednávaní je osobitným spôsobom konania pred správnym súdom, ktorým sa realizuje zásada verejnosti, ústnosti a bezprostrednosti tohto konania (§ 5 ods. 6, 8 SSP). Zásada bezprostrednosti a ústnosti konania majú svoje ústavnoprávne vyjadrenie v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Z dikcie vyššie citovaného § 107 ods. 1 písm. a/ SSP je zrejmé, že predmetné ustanovenie zakotvuje povinnosť správneho súdu nariadiť ústne pojednávanie na prejednanie veci samej, ak o to požiadajú aspoň jeden z účastníkov konania. Správny súd na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (§ 250f ods. 2 OSP) už nemusí žalobcu ani žalovaného, či ďalších účastníkov vyzývať, aby sa k prejednaniu veci bez nariadenia pojednávania vyjadrili. Takéto vyjadrenie sa tým posúva do výlučnej dispozície účastníkov konania a je výslovne na nich, či budú na nariadení pojednávania trvať. Správny súd je však povinný takému vyjadreniu, hoci aj jedného z účastníkov konania, vyhovieť.

29. V prípade zistenia závažného procesného nedostatku, ktorý vedie k záveru o porušení práva účastníka na spravodlivý proces, neprichádza do úvahy prieskum rozsudku v merite veci.

30. Krajský súd bude musieť v ďalšom konaní vytýčiť pojednávanie vo veci, riadne a včas naň predvolať účastníkov konania, resp. ich zástupcov a znova vec prejednať a rozhodnúť.

31. O trovách kasačného konania a o trovách konania pred krajským súdom rozhodne krajský súd vo svojom novom rozhodnutí v zmysle ust. § 467 ods. 3 SSP.

32. Senát Najvyššieho súdu SR prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.